

Veronika Kačová
Očkování: Bát se nebo
nebát?

strana 3

Gejza Horváth:
Romano bašaviben idž he
adadives/Hudba Romů
včera a dnes

strana 4, 5

Irena Eliášová:
Cikne visaribena... /
Malé změny...

strana 4, 5

Jakou pomoc mohou získat obyvatelé jižní Moravy zasažení tornádem?

Obcemi na Hodonínsku a Břeclavsku se prohnalo tornádo, které za sebou zanechalo škody na lidských životech i majetku. Na co mají nyní lidé nárok? Kdy dostanou peníze od pojišťovny? A co splátky jejich úvěrů a hypoték? A jak mohou zasaženým lidem pomoci ostatní?

Občané obcí Hrušky, Moravská Nová Ves, Lužice a Mikulčice si ve čtvrtek 24. června prožili jedny z nejhorších chvil, protože tornádo doničilo velké části obce a několik lidí přišlo o život. O jaké dávky mohou postižení lidé žádat? Jak a co nahlásit pojišťovně? Budou banky odpouštět splátky úvěrů a hypoték?

Na úřad práce až pro 58 tisíc korun

Lidé postižení tornádem mohou žádat na úřadech práce o mimořádnou finanční pomoc ve výši až 58 tisíc korun. Úředníci vyrazili v pátek do te-

Pokračování na str. 2

Falešné zprávy na sociálních sítích ovlivňují názor Romů na očkování

Více než rok žijeme ve velmi nezvyklé době, kterou většina z nás nepamatuje. Vše ovlivnil šířící se vir COVID-19, který téměř celý svět vystavil krizi, konkrétně zdravotní krizi. Pandemická situace nás v každodenních činnostech značně omezila. Nyní, v době léta, se podobně jako loni nacházíme v období uvolňování vládních opatření. K tomu dále pokračuje očkování proti COVID-19 jako primární prevence.

Očkování probíhá už několik měsíců. Nutno říci, že ve svých začátcích nefungovalo nejlépe. Šlo zejména o problém s online registrací a nedostatkem vakcín pro lidi. Zkrátka a jednoduše, vláda opět zaspala a všichni zainteresovaní tak potřebovali více času, než se vše rozběhne, jak má. V současné době se dá říci, že vše funguje a počet naočkovaných osob se den ode dne zvyšuje.

Přesto se domnívám, že se při přípravách nemyslelo na všechny

Pokračování na str. 2

Kdo bude nakonec potrestán?

Zhlédla jsem video na síti, jak zpacifikovali policajti v Teplicích zdrogovaného člověka. Řeknu vám, že mi není z toho dobře. Vícekrát jsem si to přehrávala a nevím, zda to byl

Rom nebo Čech, ale ať je to kdokoli, jak s ním zacházeli, z toho mi jde mráz po zádech. Je mi z toho smutno, ale zároveň musím říct, že fetáky nemám ráda, jsou to zdraví lidé

a sami si to zdraví kazí. Víím, co to obnáší, když onemocní mladý člověk vážnou nemocí a těžké je se uzdravit, ale feták, ten si jen užívá a nemyslí na následky ani na nemoc.

Nevím, co provedl ten feták, že ho tak zpacifikovali, až umřel, přesto, jak bylo vidět na videu, policajti byli tři a byli dost brutální a suroví, bylo vidět, že už nebylo třeba klečel mu na krku, přesto policajti klečel dál. Nedej Bůh, aby se někdo z rodiny dostal do situace, kdy bude zapotřebí policie, už mám strach a nevěřím ve spravedlivé zacházení. Nedá se tomu věřit, když zažíváme takové hrozné výjevy od policie, které používají. Proč? Přeci to nebylo zapotřebí, oni byli ve třech a on byl sám, to ho určitě mohli zvládnout. Nebo se jim zalíbilo, jak jednají policajti v Americe? Dneska se lidem hodně věci líbí, co se týká Ameriky, jen si uvědomím, kolik lidí je u nás ozbrojených, skoro každý druhý, ty hnusné drogy taky přišly z Ameriky a co ještě? Je toho mnoho, rádi jsou u nás milionáři, kdo není, není člověkem. Pan Petr Kellner, miliardář, jak český národ za ním truchlí, protože byl miliardář. Je mnoho lidí u nás v zemi, co chtějí být hodně bohatí a udělají pro to vše, je dost i takových, kteří se dají do politiky a jakmile se dostanou ke korytu, bohatnou skoro jako pan Kellner.

Nevím, co bych měla psát, abych

nikomu neublížila, ale mně to nedá. Přemýšlím, jak to dopadne s těmi policajty, budou potrestáni, anebo ne? Myslím si, že ne, oni to nějak „zašmuckují“, to se všechno dá, policajti jsou státní zaměstnanci a ten mrtvý je jenom feták!

Znám jeden příběh, který se stal v roce 1986 jednomu mladému devatenáctiletému chlapci. Byl to hezký hoch, byl sice hodný a slušný k lidem, ale rád sem tam něco ukradl, a to byla jeho chyba. V té době se muselo pracovat, kdo nemakal, šel do basy. A tento mladík Jiří pracoval ve fabrice na směny. Jednoho dne šel po noční směně do potravin koupit si něco k snědku a zjistil, že nemá u sebe peněženku. Tak si vzal tři rohlíky a salám a vyšel ven, jenomže ho zahlídli, vzali ho do kanceláře a zavolali policii.

„Já jsem po noční a zapomněl jsem peněženku, zítra přijdu a zaplatím...“

„To může říct každý, na to vám neskočíme, vy Cikáni rádi zapomínáte na peněženky...“

„Ne, opravdu, věřte mi, pusťte mě...“

„V žádném případě, vy si na nás

Pokračování na str. 2

rénu a vypláceli hotovost bez jakéhokoli dokladování, respektive bude stačit pouze občanský průkaz. O tuto dávku lze rovněž žádat na úřadech práce v Břeclavi a v Hodoníně. Kontakt pro Lužice, Mikulčice a Hodonín p. Svobodová 733 534 076. Pro Moravskou N. Ves a Hrušky p. Straková 607 147 270.

Co nahlásit pojišťovně a kdy vám budou vypláceny peníze?

Pojišťovny vyslaly do zasažených obcí své mobilní týmy likvidátorů pojišťoven, které se mají postarat o to, aby byla klientům vyplácena okamžitá záloha (Generali i Kooperativa budou okamžitě vyplácet zálohu ve výši 50 %).

Česká asociace pojišťoven uvedla, že u škody způsobené tornádem jsou pojišťovny připraveny plně hradit. Týká se to i těch podnikatelů, kteří měli sjednanou příslušnou pojistku. „Jedná se o pojistky pokrývající rizika škody z přírodních katastrof způsobených silným větrem, škody po tornádu jsou tedy zcela likvidní,“ upřesnila Veronika Nová, mluvčí České asociace pojišťoven (ČAP).

Škody mohou klienti odklízet ještě před příjezdem likvidátorů, nicméně pojišťovny doporučují vše řádně nafotit či natočit. Pojišťovny se stejně jako při rozsáhlých povodních nebo silných vichřicích snaží poskytnout zjednodušenou a zrychlenou pomoc. Pojišťovny komentovaly vyplácení likvidace škod, že bude rychlé a vstřícné a vztahuje se veskrze na všechna pojištění proti živlům, protože se jedná o jedno ze základních pojištění.

Dřevo na novou střechu od Lesů ČR zdarma či peníze na ruku

Lesy České republiky se rozhodly lidem z postižených oblastí pomoci dřevem. Každý majitel zničeného domu si bude moci vybrat mezi 100 tisíc korun či 50 kubíky kulatiny na obnovu krovu a střechy. Současně státní podnik daruje lidem 20 kubíků palivového dříví. Žádosti o dřevo nebo finanční dar je možné zasílat na e-mail: andrej.toth@lesy.cz, případně lze žádat telefonicky na čísle 724 523 285. Pozadu nezůstane ani Státní pozemkový úřad, který uvolnil 100 milionů korun na potřebné pozemkové úpravy.

Michal Bureš, finance.cz

Jak můžete pomoci jižní Moravě?

Lidem, kterým zničilo tornádo dům, automobil či podnikání, můžete poslat peníze. Je to asi nejjednodušší a nejbídnější forma pomoci.

Uvádíme seznam účtů, kam lze poslat peníze na podporu lidem ze zasažených obcí Hrušek, Moravské Nové Vsi, Lužice, Mikulčice a dalších. Zde je seznam nadací, které vyhlásily sbírku:

Diecézní charita Brno: účet 4211325188/6800, variabilní symbol 2002. Přispět můžete také zasláním DMS na číslo 87 777 ve tvaru DMS DCHB 30, 60 nebo 90.

Diakonie Českobratrské církve evangelické: účet 2100691426/2010. I v tomto případě lze peníze poslat pomocí dárcovské SMS ve tvaru DMS DIAKONIEPOMOC 30, 60 nebo 90 na číslo 87 777.

Červený kříž: účet 333999/2700, variabilní symbol 2101

Člověk v tísni – SOS Morava: účet 713271329/0300

Nadace ADRA: účet 66888866/0300 s variabilním symbolem 390.

Dárcovská kampaň od Nadace Via

Online charitativní sbírku založila i dárcovská platforma znesnáze21.

Ko avela ajci pre kajciste potrestimen?

Dikhľom pro videos, sar o šingune murdarde jekhe fetakos Teplicate. Sas trin šingune, the so leha kerenas, mange nalačes projilo. Odava pes avka adađives kerel? Buterval pr'oda dikhavas, nadžanav, či hin Rom abo gadžo, ale odava hin jekh, hino manuš, the so leha kerenas, mange džal o mrazos pal o dumo. Hin mange somorutan. Me naka-mav le fetaken, hine ajse diline, hoj kiden o drogi, o sasťipen peske sa ruminen. Lenge nadžal pal e duma, s'odava hin, kana terno manuš hin igen nasvalo, the našťik avri sasťol, jon čak len o drogi, the hin lenge sa jekh.

Nadžanav, so kerđa o fetakos, ale muľa, dikhavas, hoj o šingune sas trin pre leste, imar pašľolas, the furt leske kľačkinelas o šinguno pre men. Te na del o Del, hoj bi vareko andal e fajta kampelas te kerel le šingunenca, me olestar igen darav. Napafav adađives ňikaske lendar. Nadžanav, so lenge džal, či pačinel lenge, sar keren o šingune andre Amerika ole manušenca? Soske? Jon sa kamen te kerel avka sar o Američaňi, sa hin lenge finom. Kamen te avel barvale, sar andro Čechiko nasal milionaris, nasal manuš! Sa keren perdal savoro, kaj te chuden love, sar oda Petr Kellner – sas milijardaris, odava sas baro

manuš. The o gadže adaj sa avka keren, kaj te dživen avka sar andre Amerika. Keci manuša džan te kerel politika, the palek hine bare raja, the hin len but love. Avka šaj keren, so kamen, the te murdarel manušes, savoro avri potinena!

Me nadžanav te pisinel, kaj varekaske nakerav namištes, ale mange odava nadel. Duminav, so avela ole šingunenca, avela len trestos abo na? Duminav, hoj nachudena trestos, jon hine šingune, so keren vaš o štatos, the o mulo hino čak fetakos!

Džanav jekh vakeriben, so pes ačhila andro berš 1986 jekhe romane čaveske, sas leske dešeňa berš. The akor sas aver zaphenibena, sako mušinelas te phirel andre buťi, ko nakerelas, džalas andre bertena. Ada čhavo, o Jirkas, kerelas andre tovarňa pro smeni. Jekhe dživeske džalas khere pal e noční smena the gela peske te cinel te chal. Liňa peske trin rohľiki the salamica, džal te potinel, avľa leske pre godí, hoj nane leste o bugelaris. Avka geľa avri, ale dikhle les, the cirdine les andre kancelarija, vičinde le šingunen. O Jirkas lenge phenelas, hoj džal andal e buťi, jon leske napaťanas.

„Me bisterďom o bugelaris, tajsa avava the sa potinava...“

„Oda sako šaj phenel, tumen

o Roma rado bisteren o bugelaris...“

„Odava hin čačo, mukhen man...“

„Odava na, imar hin adaj o šingune, jon tuha dena duma...“

O Jirkas sas duj džives ko šingune, the trito džives sas mulo. O šingune pisinde, hoj pes obesinda pre šňurka andal e topanka. Nasas oda čačo, chochavenas. O Jirkas sas igen mardo, pal leskro calo teštos odava dičholas. Leskro dad la daha line požička te potinel le pravňikos, o sudos diňa čačipen le šingunenge. Vaš o trin rohľiki the koter salamos muľa terno manuš, vaš oda imar napafav le šingunenge.

The ajse pripadi hine but, či paš o komunisti abo akaňik andre demokracija. Romes šoha naela čačipen! Andro 90. berša pes kerđa baro rasismus, the o gadže but Romen murdarkerenas, the so pes kerđa? Nič, o gadže, so murdarde Romes, chudle duj trin berša, sa lenge preku džalas. Kana avela vaš amenge Romenge o čačipen? Me odava nadodživava, no the nek amare čhave dodživen čačipen vaš o Roma!

Talam tumenge napačinelas, so pisinav, no sar dikhľom oda video pal o „čechiko Floydos“, hin mange igen somorutno. ňikaske nakamav, kaj pes te chudel le šingunenca...

Irena Eliášová

Kdo bude nakonec potrestán?

Dokončení ze str. 1

moc dovolujete, už je tu veřejná bezpečnost, oni si s vámi poradí...“

Jiří byl dva dny ve vyšetřovací vazbě a třetí den byl mrtev. Policajti dali do zprávy, že se oběsil na tkaničce od bot – nebyla to pravda, to byla jenom výmluva a kec. Jiří byl zmlácen, bylo to vidět na jeho těle. Jeho rodiče si vzali půjčku na právníka a udali policajty. Nezmohli tím nic, stejně soud

prohráli. Mladý život skončil kvůli třem rohľikům a kousku salámu, od té doby nemám důvěru k policajtům.

A takových případů je mnoho, zkrátka Rom nikdy nebyl v právu, za totality ani nyní. V devadesátých letech se rozmohl rasismus a bylo zabito českými občany dost romských lidí. Nic se nedělo, vše dopadlo tak, jak soud rozhodl, a rozhodl docela dobře pro gádže, za vraždu si odseděli směšný čas. Kdy nastá-

ne ta doba, kdy si řekneme, my se budeme hájit nebo máme pravdu? Nevím, já se toho asi nedožiji, ale ať se dožijí naši potomci, ať i pro nás Romy existuje právo!

Možná se vám nebude líbit moje psaní, ale napadají mě zrovna tyto myšlenky, když jsem zhlédla to hrozné video „českého Floydá“. Neptej se nikomu, aby se dostal do situace, kdy se člověk musí potýkat s policií...

Irena Eliášová

Falešné zprávy na sociálních sítích ovlivňují názor Romů...

Dokončení ze str. 1

skupiny obyvatel. Hovořím nyní o těch, kteří čelí sociálnímu vyloučení a žijí v odloučených lokalitách. Přisun informací je v tomto prostředí dosti omezen. Tito lidé jsou často oběťmi šíření poplašných zpráv, tzv. hoaxů, které se objevují na sociálních sítích.

Chyběla jasná kontaktní, ale i virtuální, kampaň, zaměřená na poskytnutí relevantních informací k probíhajícímu očkování. Pokusím se stručně vysvětlit důvody, které mě k tomuto názoru vedou. Nedůvěra vůči vládě obecně, dále manipulace s čísly úmrtí na covid (opakované se stalo, že někdo umřel na zcela jinou nemoc a v úmrtním listu má, že umřel na covid, rodina se označení bránila, ale nebyla vyslyšena). To nejsou zkušenosti z inter-

netu, ale od konkrétních lidí, které cílová skupina osobně znala. Nedůvěra ve zdravotnictví: očkování není stoprocentní, údajně stejně lidi po očkování umírají, kdo ví, co je v té ampulce...

Ve veřejném prostoru mají navíc někteří stále tendenci covid-19 jako možné onemocnění zpochybňovat. Podle nich neexistuje, jde o uměle vytvořený problém, který přichází z vrchních pater. V tom duchu pak sociálně zranitelnější lidé začínají přemýšlet. Hlavní bariérou je nedostatek informací.

Nepřesné informace o významu očkování může zvrátit pouze adekvátní přísun objektivních informací do sociálně vyloučených lokalit. Některé občanské spolky se snaží o osvětu alespoň v rámci svých možností v terénu ve svém okolí. Mnohem větší síly a pro-

středky má ale ministerstvo zdravotnictví, potažmo vláda jako taková.

Celostátní kampaň k očkování má na starost ministerstvo zdravotnictví. To se nedávno obrátilo na romské zástupce. Ač pozdě, chtějí stále probíhající kampaň zaměřit více do vyloučených lokalit a komunit. Ve spolupráci s Radou vlády pro záležitosti romské menšiny a Státním zdravotním ústavem (projekt Efektivní podpora zdraví u osob ohrožených chudobou) chtějí prostřednictvím romských osobností, které jsou pro očkování, motivovat další romské rodiny a jednotlivce, aby se šli očkovat a chránili tak sebe, své blízké i okolí proti možné nákaze covid-19.

Věřím, že takto provedená kampaň splní svůj účel pro nás všechny jako společnost. **Tomáš Ščuka**

Hodonín u Kunštátu: Průsečík tragických osudů 1940–1950

V roce 2009 byl díky dlouhodobé snaze Muzea romské kultury a romských aktivistů státem vykoupen rekreační areál na místě někdejšího protektorátního tzv. cikánského tábora v Hodoníně na Blanensku. Usnesením vlády bylo v roce 2011 Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského (příspěvková organizace MŠMT) pověřeno vybudováním památníku s expozicí, která by přibližovala pohnutou historii místa v kontextu českých respektive československých a evropských dějin. Klíčovým tématem expozice bylo období let 1942–1943, kdy na místě existoval tzv. cikánský tábor. Převažující část expozice věnovanou tomuto období a v obecnější rovině také holokaustu Romů a Sintů v období II. světové války pod vedením ředitelky NPMK Markéty Pánkové vytvořili pracovníci MRK – Jana Horváthová a Michal Schuster. Na tvorbě expozice se dále podíleli Jiří Cajthaml, Jiří Kocian, Jiří Padevět, Eva Sementanová, Jan Šimek, architektonické a výtvarné řešení zajistil Jaroslav Obst.

Usnesením vlády z roku 2017 bylo správcovství nedokončeného areálu a expozice na začátku roku 2018 předáno MRK, které přistoupilo k upravení a dokončení expozice, na kterém se vedle Jany Horváthové podíleli Veronika Kolářková, Anna Míšková a Dušan Slačka.

Expozice nazvaná Tábor Hodonín u Kunštátu: Průsečík tragických osudů 1940–1950. Střední Evropa se nachází ve dvou hlavních prostorách. Větší část expozice je

umístěná v novostavbě informačního centra památníku, kde expozice návštěvníkům prezentuje historii místa v kontextu českých a československých dějin. Začíná představením kontextu vzniku Československa a postavení Romů a Sintů ve státě ovlivněném „proticikánskými“ náladami, zákonodárstvím a postupem úřadů. Dále expozice prezentuje vývoj opatření cílených na Romy a Siny v Protektorátu Čechy a Morava. Největší pozornost a rozsah expozice je věnován tzv. cikánském táboru v Hodoníně u Kunštátu, který byl spolu s veřejností známějším obdobným táborem v Letech u Písku místem internace, utrpení, smrti a následně výchozím místem transportu do koncentračního a vyhlazovacího tábora Auschwitz pro stovky romských mužů, žen a dětí. Otřesné životní podmínky a každodennost internace přibližují dobové fotografie, dokumenty a zejména vzpomínky pamětníků převážně z řad samotných vězňů. Expozice obsahuje i samostatnou místnost s audiovizuálním vybavením, jež návštěvníkovi umožní přehrávání audio a audiovizuálních záznamů vybraných vzpomínek pamětníků roztrždných do tematických kategorií. Expozice samotná se věnuje také transportům hodonínských vězňů do Auschwitz a jejich osudům v dalších nacistických koncentračních táborech. Závěrečná pasáž expozice v informačním centru přibližuje poválečné osudy táborového areálu – mimo jiné se stal místem internace německy mluvících osob určených k odsunu z Československa,

později táborem nucené práce pro odpůrce komunistického režimu a po desítky let sloužil jako rekreační areál. Část expozice je věnována také poválečnému vyrovnávání se přeživších Romů a Sintů s válečnými zážitky v kontextu společností spíše potlačovaného historického tématu rasově motivované perzekuce a genocidy Romů a Sintů v době II. světové války, pro kterou se ještě i dnes někdy používá termín „neznámý holokaust“. Expozice informačního centra obsahuje také časovou osu stávící vedle sebe události týkající se táborového areálu v Hodoníně u Kunštátu, území Československa a českých zemí a Evropy v období od roku 1918 do současnosti.

Druhá část expozice se nachází ve zrekonstruované budově bývalých vězeňských ubikací. Budova s částečně dobově vybaveným interiérem obsahuje poslechová místa, z nichž znějí vzpomínky pamětníků doby tzv. cikánského tábora. Mimo to se zde nacházejí expoziční panely doplňující informace z expozice informačního centra týkající se různých aspektů každodennosti od otřesných hygienických podmínek, přes nedostatečnou stravu až po pohřbívání obětí internace do hromadných hrobů v blízkosti tábora.

Expozice je zpracována v českém a anglickém jazyce. Její slavnostní otevření je naplánováno na 15. července, návštěvníci se mohou těšit na komentovanou prohlídku, jako doprovod pak zahraje smyčcový kvartet Roberta Lacka.

Dušan Slačka
historik Muzea romské kultury

Očkování: Bát se nebo nebát?

Bát se nebo nebát? Jít do toho? Co to s naším tělem udělá? Může nás očkování ohrozit a nebo to považujeme za jedinou možnost, jak zachránit lidstvo? Co vlastně o očkování všechno víme? Z čeho máme strach? Ze samotného očkování, nebo co přijde potom? Kolikrát se máme očkovat a jaká vakcína je lepší? Je náš imunitní systém dostatečně silný? Kde hledat pravdu a kdo ji má, kde jsou dostupné informace?

Tyhle otázky běží hlavou každému z nás, avšak rozhodnutí je na nás samotných, zda přijmout očkování nebo ne. První vakcíny k nám do Česka dorazily v lednu. Vznikaly kampaně na to, aby se lidé očkovali. A vláda hledala způsob, jak by lidi motivovala. Ano, lidi jsou jak stádo ovcí a vše, co se po nich chce, udělají. V mém okolí znám lidi, kteří se očkovat nechali, aniž by přemýšleli, jestli je to správné nebo ne a pak všem říkali, že už to mají za sebou a můžou normálně žít. Na druhou stranu znám opačný názor, že se očkovat prostě a jednoduše nedají. Je to každého volba a nikdo by

nikoho neměl odsuzovat. Někteří lidé se nechali naočkovat jen kvůli tomu, aby na to už nemuseli myslet, kvůli tlaku okolí, aniž by sami vakcíně věřili, jsou přesvědčení, že očkování je jediná cesta, jak se vrátit zpátky do normálního života. Navíc i přesto, že se lidé očkovat nechávají, to neznamená, že jsou imunní vůči covidu a jiným mutacím koronaviru. Dokonce i očkovaný se může znova covidem nakazit. Nepochopili, že je na čase se jako duchovní člověk vyvíjet jinou cestou, než tou, kterou jsme doposud žili. Lidé se těší do očkovacích center a spěchají vstříc vakcíně. Člověk by se měl rozhodnout intuitivně, tak jak to uvnitř sebe cítí. A nemusí to být spojené jen s očkováním, ale všeobecně. Na základě toho, jakou si kdo dal vakcínu, vznikají mezi lidmi konflikty a rivalita. Nejhorší jsou na tom ovšem ti, kteří si vakcínu „nedali“. Přišla doba, kdy se „viditelněji“ než kdy předtím rozdělujeme. Je známé, že očkování nefunguje tak, jak se předpokládalo. Veřejný tlak na vakcinaci nesprávným způsobem přesto neklesá.

V médiích vidíme propagaci očkování jen z jednoho pohledu.

Proč se například nepropaguje zjištění protilátek nebo se moc nemluví o vývoji léku na koronavirus? Vakcíny nemají mnohdy takovou účinnost, s jakou jsou nám prezentovány. Není vůbec jisté, jak dlouho bude vakcína účinkovat a zda bude účinná na nové mutace. Mezi „očkovanými“ a „neočkovanými“ vznikají spory, dochází k výměně názorů a argumentaci. Nakonec to vždy končí tím, že mají rozdílné názory, ale jeden druhému nemůže vyvrátit jeho názor nebo postoj. Nemluvě o politikách, kterým se líbí, že mohou manipulovat s lidmi a ovlivňovat jejich osudy a nebýt za to trestně odpovědní?

Člověk, který má rád sám sebe a život, si vakcínu nedá, protože neví, jestli to nebude zrovna on, kdo umře na vedlejší účinky vakcíny. Tak jako nedávno 18letá dívka v Itálii. Budujte si svoji osobní sílu, rovnováhu a imunitu. Tohle je jen ve vašich rukách a nenechte si to vzít.

Přeji všem hodně zdraví.

Veronika Kačová

KOMENTÁŘ

Po zásahu policie v Teplicích zemřel další Rom

TOMÁŠ ŠČUKA

Na sociálních sítích se objevilo video z incidentu, k němuž došlo v sobotu 19.6. odpoledne v Teplicích. Jeho obsahem je brutální zákrok policisty vůči osobě, která dle dostupných informací byla v daný moment pod vlivem drog.

Na záběrech je vidět, jak jeden z policistů drží muži nohy a další mu několik minut klečí na krku. Přesto jej nabádají, aby se uklidnil. Jsou slyšet i hlasy přihlížejících – vždyť ho uduší (ženský hlas), další naopak říká, že je to jejich práce. Zákrok policistů trvá několik minut. Zadržovaná osoba při něm vzdoruje a vydává děsivé skřeky. Policisté se mezitím ptají přítomných svědků, zda muž není nemocný nebo jestli nemá žloutenku nebo HIV. Na konci videa už muž jen bezvládně leží na chodníku. Tím záznam končí.

Ještě ten den před půlnocí začali někteří Romové video sdílet a přirovnávat zákrok k případu Afroameričana George Floyd. Ten loni v květnu zemřel rovněž po policejním zákroku. Například Petr Torák, bývalý policista a nositel řádu britského impéria, uvedl: Z toho videa je zřejmé, že umřel další člověk v důsledku policejního zásahu. Je to česká verze Floydova případu? Budu pečlivě sledovat vyšetřování a doufat, že v případě, že se prokáže policistova vina, i český právní systém a celá společnost odsoudí takovouto policejní brutalitu a vyvodí z toho patřičné důsledky.

Dle policie museli proti agresivnímu muži použít donucovací prostředky. Byla také přivolána sanitka. Muž byl předán do péče záchranářů, v sanitce se však následně zhroutil a i přes resuscitaci se nepodařilo obnovit jeho životní funkce. Lékař konstatoval jako předběžnou příčinu úmrtí předávkování drogami. K objasnění přesné příčiny smrti byla nařazena soudní pitva. Druhý den odpoledne pak policie na základě výsledků pitvy oznámila, že je vyloučena souvislost mezi úmrtím muže a zákrokem policistů.

Za mě osobně vzbuzuje zmíněný případ řadu otazníků. Začal bych sdělením mluvčí teplické policie, která zavinění zasahujících policistů vyloučila bezprostředně po smrti zadržované osoby. Překvapilo mě také vyjádření ministra vnitra Jana Hamáčka. Ten se postavil na stranu policistů, a to bez hlubšího zájmu případ v Teplicích důkladně prošetřit. Jako hlavní argument použil statistiky, podle kterých jsme prý desátou nejbezpečnější zemí. A co statistiky k rostoucímu policejnímu násilí? Ty ministerstvo nevede?

Pokud v posledních letech přibývá případů, kdy po zásahu policistů či zatčení neozbrojeného člověka, který sice klade odpor, ale bezprostředně neohrožuje život nebo zdraví policisty, dojde k následné smrti takové osoby, je třeba upozornět!

Trvat na řádném vyšetření takových případů a případně i spravedlivém potrestání viníků je zcela na místě. Pokud hovoříme o násilí, nelze jej zlehčovat jen z důvodu, že oběť byla drogově závislá, bez přístřeší nebo příslušníkem národnostní menšiny. Z vlastní zkušenosti vím, že někteří policisté mají při výkonu služby odlišný přístup ke zranitelným skupinám osob a zneužívají svých sil a prostředků! To jsou závažné nedostatky, které by měly být aktivně řešeny napříč politickým spektrem, a nejsou!

www.romea.cz
informační portál o světě Romů

Cikne visaribena...

No, imar amare bare raja mukhle tele o zaphendipena, avka lokones šaj phurdas, abo na? Me duminav, hoj hi. Namušinas furt o ruški te phiravel, čuloro hine o visaribena, imar avka nadarav, hoj chudava odava nasvalipen Covidos 19. Te chudľomas, imar merav, ha, ha, aspoň šaj lokoneder phurdav. Bešav andro autobusis, the imar mange jekh, hoj avka dumazinen o gadžija, the o šoferis lenca vakereľ asabnaha.

Andal o autobusis savore džas avri asabnaha, na sar anglo duj čhon, sako sas cholardo. Dičhol cikno visariben! Imar dural dikhav, sar anglo Teskos o manuša pes peľinen, the maškar lende hiňi e „vakeribnaskeri gadži“. Hin la te šunel igen, le vastenca čhivkerel, the lakero hangos hin ajso zoralo, hoj la sako šunel. No aľe so hin? Varesavi hiňi ajsi čulo šukareder, o bala finom lake pro šero, the e malovačka lake pro vušta, s'odava? Hin la talam varesavo murš? Som phučerďi, pre kaste adaďives kerela erďavipen. Sar man dikhľa, vičinel pre mande.

„Romňije, av arde, čak dikh pr'oda šupakos, so kerel...“

„Ma paľa lake, romňije, me nič ěnikaske načorďom...“ braňinel pes o bijokhereskro murš, so leske mindig dav biš koruni.

„Lačho ďives, romňije, hin čačo, jov načoreľ...“

„So phenes pre mande, hoj kerav vika, tu les prindžares, ole melales? No, dikhes, naprindžares, mange čorďa andal o košíkos o bugelaris...“

„Me oda nasomas!“ braňinel pes o bikhereskro, ajso hino mato, leske hin jekh la gadžijatar, so phenel, podoprinel pes pre fala. Hin adaj dost manuša, the varesave braňinen le bikhereskres. E gadži hiňi cholardi, the le vastenca rodel o bugelaris andre taškica.

„Romňije, prindžaras ole manušes, hino bijokhereskro, aľe načorkeľ...“

„Ha, ha, romňije, tu peľal andal o ěebos? Džanes, sar dživen adana manuša, bare čoribnastar...“

Andr'oda avľa andal o Teskos phureder šukar manuš, the vičinel pre gadži.

„Mara, mek cindom lači mol, le, adaj hin o bugelaris.“

E gadži pre leste dikhel, the asandila, imar hin cicho.

„Lakero pirano peske cinel e mol, the pre mande e phuri gurumňi vičinkel...“ vičinel pre late o bijokhereskro.

E gadži ľiňa le muršes vastestar, the asabnaha phenel: „Av, džas lestar preč, bo chudaha varesavo nasvalipen ole melalestar.“ Visarel pes ke mande: „Milo romňije, kamav tuke te sikhavel mire piranes, laha amen, odava tuke pre ma naduminehas... Hin man vaš tuke but te vakereľ, hi? No, ajci tuke phenava...!“

„Ale man nane ajci časos, kampelas pes le bijokhereskre te odmukhel, na?“

„No, ta na, oleske melaleske me naphenava nič, jov hino mato sar capos. Me nadikhľom le Laďus, kana ľiňa o bugelaris, the so tuke avela pre duma, te nane andre taška? Odava pes sakoneske šaj ačhol...“

„Romňije, odava pes sakoneske šaj ačhol, hino bijokhereskro, aľe hino manuš...“

„Ale mange na! Me džava romeste, adaj pal o Laďus, the avela amenge sa mištes.“ Vakereľ sig, the o Laďus čak asal peske. Sar pre leste dikhav, kajse murša peske rakhen terne čhaja, the na ajse phureder sar adja gadži hin. Vareso pes kerela, no na ajse mištes vjeci...

Čulo man cholarda, avka lake the me vareso phenav, kaj te chudel choľi. „No dikhav, aľe so pr'oda phenen tire čhave?“

Joj dikhel pre mande, the la cimblaha čhingerel. „Milo romňije, me pro čhave čhandav, avka sar jon pre mande. Džanes soske? Jon pre mande bisterde, aňi nadžanen, či dživav, somas andre špitala, the aňi jekhvar pal mande naavle, the vičinavas lenge pro telefonos. Nakamen man te džanel, te bi meravas, avka hi, duminen e bori, the o zefakos, hoj chudena bare love. Nič len nadava, imar kerďom rendos le lovenca.“ Asabnaha dikhel pro Laďos. „Abo dumines, hoj som imar phuri? Hine mandar phureder džuvľa, the džan romeste, me kamav mek te dživel mištes. Namušinas pro phuripen čak te duminel pro nasvalipen, the pro nalačhe čhave. Jon pr'amende tiž naduminen, hin len lengero iletos, the me andre nadžav.“

„Odava hin tiro iletos. The khatar hin o Laďa?“

„Dural, khatar Morava avľom pal e Mara...“

„Prindžardam amen andro kupela, the phiras peha, aľe palek bešaha adaj, hi, Laďa?“

„Hi, Mara, čak mange vareso avri te kerav, sa dava andro rendos, the palek avaha dujďžene jekhetane,“ phenel o šukar murš, the me som phučerďi, či mištes pre lake abo leske...

Irena Eliášová

Hudba Romů včera a dnes

Romská hudba první poloviny dvacátého století se vyznačovala hlavně písňovým folklorem a hudební rutinou městských i vesnických lidových muzikantů. Když romští muzikanti hráli Romům, tak většinou hráli staré romské písně zděděné po svých předcích. Byly to čardáše, ale i teskné písně, halgata, o křivdách, smrti, hladu, o těžké práci a o životě Romů v koncentračních táborech. Tyto písně se dědí z generace na generaci a tento žánr byl v dané době pevně spjat s identitou romského národa. Romové se i v té době zabývali autorskou tvorbou, skládali písně o lásce, o dětech, o mámě, tátovi, o životě a postavení Romů v majoritní společnosti. Písně se zpívaly při různých příležitostech a rutinovani muzikanti svojí muzikou doprovázely zpěv mužů, žen i dětí. Když hudba hrála zmíněné písně instrumentálně, tak Romové k tomu přidávali svůj zpěv a u toho i plakali. Hudba k Romům patřila, bylo to jejich řemeslo, které je živilo. Romští muzikanti přebírali i písně z majoritní společnosti. Byly to lidové písně, které si otextovali i zhudebnili a svým uměním dali těmto písním romskou patinu. Při konečné úpravě nebylo vůbec poznat, že je to lidová slovenská píseň. Tyto písně dodnes mají v romské společnosti svou dlouhou tradici. Jsou inspirací lidovým muzikantům, kteří dávají svým uměním těmto písním romskou uměleckou image a se zpěvy a tanci se z těchto písní stávají malá hudební díla. U těchto hudebních skupin bylo významné i obsazení kapely, první housle, druhé housle, basa, cimbál, harmonika, viola, klarinet. Toto obsazení i styl lidové hudby patřil k tradicím romské hudby. V souborech byl oceňován výkon hudebníků, jejich umění, rutina, harmonie, rytmika a stylové podání. Slovenské lidové písně jsou nevyčerpatelnou inspirací pro romské muzikanty, skladatele i pro další generace hudebníků.

Začátkem šedesátých let se na romské hudební scéně usadila populární romská hudba, rom pop. Romům byly příkladem světové známé osobnosti a skupiny. Například Beatles, Elvis Presley, Abba, Sinatra, Tom Jones či jiné osobnos-

ti a kapely velkých jmen. U Romů nastal v muzice velký převrat a romský popik se dostal do popředí před lidovou hudbu. Romům se stal tento hudební žánr velice blízký a žádaný. V souvislosti s tím se rodily nové autorské romské písně, kde se zpívalo o lásce, o mámě, o životě a třeba i o smrti. Tyto písně se staly v romské společnosti dlouholetými hity. Jednalo se o písňovou formu, která byla zařazena do oblasti folku, šlágru, rocku, rokenrolu, swingu či jazzu. Byl to druh populární hudby s romským přednesem, který odsunul tradiční romskou cimbalovku až na druhé místo. Na romské populární hudbě v Čechách se velkou mírou podíleli bratři Gondolánové, bratři Bagárové, rodina Fečových, rokycanští Romové a jiné kapely a osobnosti zvukných jmen. Tyto kapely byly reprezentanty Romů, hrály na různých koncertních pódiích, v rozhlase i v televizi. Zúčastňovaly se i uměleckých soutěží, kde také vyhrávaly. Jejich písně potom zpívali nejen Romové, ale i majoritní společnost. Například píseň Duj, duj, dešuduj (Dva, dva, dvacet dva) a jiné se hrály v barech, vinárnách a na různých romských i českých akcích. V romské hudební kultuře to byl převrat, muzikantské rody hrály rom pop, který se stal součástí romské kultury. Tyto taneční soubory hrály i tradiční lidovou romskou muziku, čardáš, fox, ale i halgato. Nástrojové obsazení v těchto kapelách bylo kytara, baskytara, bicí, saxofon, klavír nebo varhany a všichni členové kapely zpívali. I když romská lidová hudba měla velkou konkurenci, přesto se její vývoj nezastavil. Cimbalovka pořád žila a za podpory zpěváků se stala ještě zajímavější a žádanější. O romskou muziku měla zájem státní nahrávací studia, rozhlas, televize, etnografové a badatelé romské kultury. Romské cimbalovky začaly hrát univerzální repertoár k tanci i k poslechu. Hrály profesionálně v prestižních hotelech, barech, kavárnách, vinárnách a jezdily i do zahraničí. Hudbou se živily i taneční kapely, přizpůsobily svůj repertoár dané době a hrály nejen doma, ale i v zahraničí. Romští muzikanti byli uznávaní a v romské

i české společnosti měli lepší místo i postavení. Jejich muzika bourala bariéry a soužití s majoritní společností bylo bezproblémové. Režim budoval pozitivní multikulturní prostředí a romská muzika pomáhala udržovat romské tradice, jazyk, kulturu a vedla Romy k pozitivním společenským hodnotám. V té době si režim kladl za cíl zvýšit politickou, kulturní a společenskou úroveň Romů.

Hudebně vzdělané romské osobnosti dnes produkují muziku na profesionální úrovni a jsou velkou konkurencí umělcům v oboru klasické hudby, jazzu, swingu, popu a v jiných žánrech. Dnešní rom pop produkují i amatéři žijící v izolaci v romských slovenských osadách. Je to hudba s nízkou sociální a hudební kulturou. Ke své popularitě využívají i stará halgata (táhlé smutné písně), které zrytmizují a takto zpracované je potom hraji k tanci. Tuto muziku, ale i vlastní tvorbu, aranžují tak, že používají slaboduchou hudební harmonii a skladby zpívají dvojhlasně až trojhlasně. Jejich autorské písně jsou smutné i veselé a texty popisují jejich vidění světa a prostředí jejich sociálního i občanského vyloučení. Muzika jim slouží nejen k obživě, ale i ke zpestření jejich života. Přináší jim svobodu, muzikou projevují své pocity, a tím získávají i Romů obdiv i respekt. Tento nový styl muziky vznikl v obci Pavlovce, na východním Slovensku je nejžádanějším žánrem a své příznivce si získává už i v Čechách, ale také vyvolává v romské společnosti otázky o kvalitě. Profesionální muzikanti si neberou servítky a tento „pavlovský žánr“ označili termínem hudební slaboduchost. Prý dělá Romům jen ostudu. Je to úpadek romské kultury. Hudba našich předků reprezentovala v majoritní společnosti Romy i romskou kulturu. Dnešní rom pop z východního Slovenska degraduje nejen samotnou hudbu, ale i nás Romy. Svojí muziku šíří internetem a hraji všude tam, kde pořadatelé chtějí mít plné sály návštěvníků. Na jedné straně je to veliký boom, na druhé je to naprostá degradace Romů, romské kultury, romské hudby, tradic a zvyků.

Gejza Horváth

Romano bašaviben idž he adadžives

Varekanutno romano bašaviben, oda has originalno romano folkloris, so bašavenas peskre štiloha o gavutune he o forutune lavutara. O lavutara bašavenas phurikane romane gila, save lenge predine o phure romane generaciji. Has oda purane čardaša, ale tiš purane halgatovi, pal o romano dživipen, pal o meriben, pal e bokh, pal e phari buti, he pal o romengro dživipen andro koncentrika – tabora. O generaciji peskre predenas o gila, he akor oda has originalno romano bašaviben. O Roma he andr'oda idejos kerenas peskre neve gila, pal o kamlipen, pal o čhavore, pal e daj, he pal o romano dživipen maškar o gore. O bašaviben ki o Roma patrinelas, oda has lengro remeslos, lengri buti, o bašaviben le Romen džidarelas. O romane lavutara prelenas peske he o gadžikane gila, kerenas upre peskro bašaviben, thovenas peskre romane lava u peskre forteliha denas le gadžikane gilen romaňi parsuma. Nahas aňi te prindžarel, hoj oda hin gadžikaňi gili. Andro romane bandi bašavenas ala džene, o primašis, o terčošis, bugošis, cimbalmošis, harmoňikarošis, bračošis he šipošis (klarinetistas). Oda has originalno romaňi banda. O gila pes gilavenas paš o všelijaka akciji a o rutinovana lavutara peskre bašavibnaha li džanas upre o muršikano, džuvlikano he čhavorikano gilavipen. Sar o lavutara bašavenas instrumentalno bašaviben, ta o Roma chudenas te gilavel, le lavenca peske leperenas pre peskro pharo dživipen u paš oda he rovenas. Andre ajse romane bandi bašavenas bare lavutara, he lengro bašaviben prelenas he aver generaciji.

Andro berš 1960 avilas paš o Roma nevo štilos bašaviben. Has oda popularno žanros, saveske pes akor phenelas rom pop. Džanas ole štiloha sar o Beatles, Elvis Presley, Abba, o Sinatras, Tom Jones, ale he

aver bare hirešna svetova bandi. Andro romano bašaviben peskerda bari revolucija, o popularno bašaviben has paš o Roma pro peršo than angle cimbálovka. Ada nevo žanros has le Romenge pre kedva, o lavutara chudle te kerel neve romane gila, andr'oda idejos has oda avka, so gili, ta nevo baro romano hitos. Ala neve gila he o nevo popularno bašaviben avila avri le neve štilendar – folk, šlágri, rock, rokenrol, swingos, he džezos. Ada popularno bašaviben bašavenas o Roma peskre romane grifofoha. Pro Čechi bašavenas rom pop o Gondolanovci, o Bagarovci, o Fečovci, rokicaňakre Roma, ale he aver romane bandi. Akor ala bandi reprezentinenas le Romen, phirnas te koncertinel, bašavenas andro radijos he andre televizija. Phirnas pal o sufaži he khelenas avri o perše thana. Lengre gila palis gilavenas na ča o Roma, ale he o gore. O romane gila pes akor bašavenas andro bari, vinarňi, he pro všelijaka romane he čechika akciji. Andre romaňi kultura avilas nevo idejos, o lavutarike romane fajti bašavenas rom pop u ada štilos has imar rachindo ki e romaňi kultura. Andre ala neve bandi has sersami – gitara, basgitara, bubna, saxofonos, zongora abo varhani a dojekh lavutaris gilavelas. Bašavenas he romane čardaša, foksi, ale he halgatovi. E romaňi cimbálovka pes akor furtom likerelas, o murša, o džuvla gilavenas, he aleha has e cimbálovka furtom interesno. O romano bašaviben kamenas všadzí andro študija, andro radijos, andre televizija. O romano bašaviben tiš kidenas upre o etnografa, he aver inštituti. O romane cimbalovki chudle te bašavel univerzalno bašaviben pro šuňiben he pro khelíben. Bašavenas andro bare hotela, andro bari, kavehauzi, vinarňi a bašavenas he andre aver štatí. Le bašavibnaha pes džidarenas he o bandi pro khelíben.

Kerenas nevo repertoaris, savo akor džalas u jon tiž bašavenas andre Československo he andre aver štatí, akor pes oleske phenelas andre cudzina. Le Romane lavutaren has andre Československo bari pařiv, o manuša peske len likerenas, o lavutara džanas la majoritaha avri lačhes. Pal o romane lavutara džalas akor baro hiro, o štatos len likerelas, delas len bare šanciji u o lavutara vazdenas upre na ča le Romen, ale he e romaňi kultura.

Adadžives o študimen romane lavutara hin bare konkurenti le dženege andro klasicko bašaviben, andro džezos, swingos, andro pop he andro aver žanri. Kamav tiž te vakerel pal o rom pop, so keren o servika Roma, so dživen andre izolacija andro romane osadi. Andre lengro bašaviben nane ňisavi kultura. Le phure halgatonendar keren gila pro khelíben. Le lavutaren nane lavutariko godi aňi grifos, lengro bašaviben hin moneki čorikano. Nane andre lende ňisavo rajipen, lengri harmonizacija hin moneki čorikaňi, he pro asaben. Keren ladž le Romenge, he la romaňa kulturake. O lače romane lavutara asan avri lengro štilos, lengro bašaviben, he lengro gilavipen. Gilaven avka, sar te bi len kamelas vareko te umblavel. Peskro bašaviben thoven pro internetos, he avka les ispiden savore Romenge. Imar he o cikne čhavore gilaven izdranes, avka sar the jon. Kada romano nevo štilos ande avri o Roma Pavloscistar, o profesijonalna lavutara asan avri ada bašaviben, phenen, hoj meľaren leha e romaňi kultura. O servika he o čechika Roma hinke ada čorikano bašaviben kamen, hin lenge moneki pre kedva. Jekh Roma keren andre kada bašaviben baro baripen u aver phenen, hoj degradinel le Romen, he e romaňi kultura, o romano bašaviben, o tradiciji he o zviki.

Gejza Horváth

Malé změny...

No, konečně naši páni uvolnili zákazy a příkazy a můžeme malinko lehčeji dýchat, anebo ne? Já myslím, že ano. Nemusíme mít všude roušky, jsou jisté změny a mohu říct, že už nemám takový strach z Covidu 19, snad se tomu vyhnu. Chytit ten vir by byl můj konec, ha, ha, tak aspoň se trochu volněji nadechnu. Sedím v autobuse a jdu si něco nakoupit do města, je hrozné vedro a už mi ani nevadí ten hluk, to kecání našich bab, i řidiči se usmívá a taky se rozpovídá.

Z autobusu vylézáme všichni s úsměvem, to tak, ještě před dvěma měsíci měl každý držku našťvanou. Přeci jenom malá změna! Už z dálky je vidět, jak se hlouček lidí hádá před Tescem a jasně, že mezi nimi je také „gádži ukecaná“, rozhazuje rukama a její hlas je pronikavý až hrůza. A je docela pohledná, upravená, namalovaná, co se děje? Že by snad nějaký mužský? To jsem zvědavá, koho si dnes vybrala za oběť. Jak mě zahlídla, hned na mě mává a křičí.

„Paní, pojdte sem, jenom pojdte a podívejte se na toho šupáka, jak si dovoluje...“

„Nevěřte jí, paní, já jsem jí nic neukradl, od ní bych si ani nic nevzal...“ brání se bezdomovec, kterému pokaždé dávám dvacetikačku.

„No, dobrý den, paní, co vyvádíte? On má pravdu, já...“

„Paní, že já vyvádím, jak jste na to přišla? Vy znáte toho bezdomovce, co dělá jenom ostudu? Neznáte, no vidíte, a mně ukradl z košíku peněženku...“

„Já to nebyl!“ ohradil se bezdomovec a je vidět, že má dost vypito. Opírá se o zeď, myslím, že si z ukecaný nic nedělá. Je nás tu dost lidí a jsou tací, kteří brání bezdomovce. Gádži ukecaná je rozčilená a hrabe rukama v tašce.

„No, paní, známe tady toho pána, on je sice bezdomovec, ale ještě se nestalo, že by kradl...“

„Ha, ha, paní, vy jste spadla z měsíce? Jakkak se asi živí tito šupáci, jenom krádeží...“

V tom vyšel z Tesca starší pán, slušně vypadající a volá na ukecanou.

„Maruš, ještě jsem skočil koupit dobré vínko, na, tady máš peněženku.“

Ukecaná se na něj podívala s úsměvem a ztichla.

„Její frajer si kupuje pitíčko a mě tady obviňuje, to je ale kráva stará...“ nadává na ni bezdomovec.

Paní ukecaná vzala pod paždí frajera a říká: „Pojď, jdeme pryč nebo ještě dostaneme nějakou nemoc od toho špindíry.“ Otočila se ke mně a praví: „Milá paní, chci vám představit svého snoubence, budeme se brát už brzy, určitě jste si to o mně nemyslela, že? No, já mám tolik novinek pro vás...!“

„Paní, já ale nemám vůbec čas, měla byste se omluvit tomu bezdomovci, nemyslíte?“

„Proboha, vy s tím naděláte, já se nebudu omlouvat tomu šupákovi, to nikdy, je špinavý a ožralý. Já si nevšímala Ládi, že si bral peněženku z tašky a co vás napadne, když v tašce není? Za to se na mě nemůže nikdo zlobit, to se může každému stát!“

„Paní, i když je bezdomovcem, tak pořád je to člověk a to se může taky každému stát...“

„Ale mně ne! Já se vdám tady za Ládu a budeme spolu žít a budeme se mít dobře.“ Mluví rychle a její amant se jen usmívá. Já mám takový dojem, že tento starší pán je asi pěkný kecal, takoví muži si vybírají mladé dívky, a ne tuhle naši mimoňskou ukecanou drbnu. Tady se něco chystá a ne nic pěkného...

Naštvala mě svým chováním, tak si do ní trochu rejpnu. „No, to koukám, paní, vy se budete vdávat a co vaše děti na to?“

Mrkla na mě a na pána a povídá: „Milá paní, já na děti kašlu! Víte proč? Oni na mě celou dobu zapomněli, že vůbec existuji, nemají o mě zájem, já byla v nemocnici a nikdo za mnou nepřišel, a volala jsem jim. Kdybych umřela, potom by byl zájem, snacha se zefákem by chtěla dědit, ale já se už o to postarala.“ Usmála se na svého milého. „Nebo si myslíte, že jsem moc stará? Ha, jsou ještě starší ženské a vdají se, chci si ještě užít, víte? Nemusíme na stáří jenom chcípat, dá se i užívat si ve dvou a nemyslet jenom na nedobré děti. Ony na nás taky nemyslí, mají svůj život a já do něj nepatřím.“

„To je opravdu váš život. A co pán? Odkud je?“

„Z daleka, až z Moravy jsem přišel tady za Maruš...“

„V lázních jsme se poznali a od té doby se scházíme, brzy budeme bydlet tady, že, Ládo?“

„Ano, ano, Maruško, jenom si musím něco dát do pořádku a potom vše bude jen a jen pro nás,“ říká ten hezký pán z Moravy.

Já jsem zvědavá, jak to všechno dopadne, zda dobře pro ni, nebo pro něj...

Irena Eliášová

O Roma vakeren

pořad ČR určený pro Romy.

www.romove.cz

“Klienty motivuji ke změně, ukazuji jim možné řešení, podávám pomocnou ruku, ale zbytek cesty je na nich,”

řítá v rozhovoru Bc. Rostislav Šivák, který pracuje již třetím rokem jako terénní pracovník Centra financí a právní podpory FAJTA v Budišově na Budišovsku. Vystudoval veřejnou správu a sociální politiku na Slezské univerzitě v Opavě. Ve svém volném čase se pilně věnuje magisterskému studiu a má rád hudbu.

Dobrý den, Rostó. Mohl byste nám říct, jak jste se dostal k práci terénního pracovníka?

Pozici terénního pracovníka mi zhruba před třemi lety nabídl ředitelka neziskové organizace Centrum inkluze o.p.s., kde jsem do té doby vykonával dobrovolnickou činnost, konkrétně jsem doučoval děti ze sociálně slabých rodin.

Kde jste absolvoval kurz terénního pracovníka?

K výkonu terénního pracovníka jsem nepotřeboval žádný kurz, ale co se týče mého vzdělání, mám bakaláře z oboru veřejná správa a sociální politika, který jsem studoval na Slezské univerzitě v Opavě. V současnosti pokračuji v navazujícím magisterském studiu.

Jak dlouho se této práci věnujete a jaké je místo vašeho pracoviště?

Jako terénní pracovník pracuji již třetím rokem. Působím v Budišově nad Budišovskou, což je malé město nedaleko známějšího města Vítkov.

Jaká je pracovní náplň tohoto oboru?

Ačkoli se v rámci OPZ projektu musím označovat jako terénní pracovník, sám toto označení nemám rád, jelikož je pro většinu lidí téměř nicneříkající. Lidé si představí člověka, který pracuje s lidmi přímo v terénu, ale to je tak asi vše. Radši mám označení dluhový poradce, je to specifičtější. Jsem tedy dluhový poradce, který podporuje klienty i v terénu.

Co je pro vás v práci nejtěžší?

Nejtěžší? V současnosti asi nic, vše v pohodě zvládám.

Co vás baví na této práci?

Baví mě především to, že má práce není stereotypní, stále se setkávám s novými klientskými případy, s novými výzvami. Baví mě, že mohu lidem pomoci.

Vzpomenete si, jaké byly vaše začátky a jaké to je dnes?

Ano, na to si vzpomínám velmi dobře. Do práce jsem nastupoval jako absolutní neznalec světa dluhů a jejich možných řešení. Dodnes se usmívám nad tím, jak jsem se mylně domníval, ale především terénní podporu, kdy klienty podporujeme přímo v jejich přirozeném sociálním prostředí, tedy především v jejich domácnostech.

svým kolegům, kteří mě toho hodně naučili.

S jakými problémy za vámi lidé v poslední době chodí nejčastěji?

Nejčastěji za mnou lidé přichází s tím, že mají dluhy, ale neví, jak je řešit. Ke každému klientovi přistupuji individuálně a snažím se pro něj nalézt nejvhodnější řešení jeho dluhové situace. Má práce spočívá především v sepisování žádosti o splátkový kalendář, odporu proti elektronickému platebnímu rozkazu, v přípravě a podání návrhu na povolení oddlužení, v komunikaci s exekutorem, insolvenčním správcem, právníkem v zájmu klientů apod.

Jaký je zájem o tyto služby z řad Romů?

Zájem je velký, zhruba 90% mých klientů jsou Romové.

Znáte ve svém okolí další romské terénní pracovníky, jsou to spíše muži nebo ženy?

Romské terénní pracovníky neznám, tedy pracovníky, kteří by vykonávali stejnou práci jako já. Ale u nás v Budišově máme asistenta a asistentku prevence kriminality, kteří působí především v terénu.

Na jakých místech probíhá terénní program?

Naše centrum poskytuje ambulantní, ale především terénní podporu, kdy klienty podporujeme přímo v jejich přirozeném sociálním prostředí, tedy především v jejich domácnostech.

Jaká je situace Romů ve vašem městě v oblasti bydlení, práce, kultury?

Troufnu si říci, že situace Romů u nás v Budišově nad Budišovskou bude podobná jako v jiných městech. Co se týče bydlení, místní Romové bydlí převážně v městských vybydlených bytech, bez ústředního topení. Šance na to, aby romská rodina dostala městský byt na „dobré adrese“, je téměř nulová. Dále pak tady máme dvě soukromé ubytovny, které v současnosti město zvažuje odkoupit, aby se zbavilo přistěhovaných Romů. Co se týče zaměstnání, tak místní Romové pracují převážně v technických službách, v místní fabrice, u městských lesů a rovněž velké procento Romů si přivydělává prací na černo. Město v rámci střediska volného času zajišťuje kulturní vyžití pro své obyvatele, rovněž sami Romové rozvíjí místní kulturu, a to v rámci komunitní práce, kterou v našem městě realizuje naše organizace.

Co děláte, když zrovna nejste v práci, jaké máte zájmy?

Jelikož většinu času pracuji nebo se věnuji přípravě do školy, tak svůj volný čas trávím především se svou rodinou a přáteli. A mé zájmy? Hudba, s tou se probouzím i usínám.

Jak náročná je tato práce po psychické stránce?

Věřím, že by má práce mohla být psychicky náročná pro některé jedince, zejména při práci s demotivovaným klientem, který očekává, že převezmeme zodpovědnost za jeho život, za jeho činy a jeho situaci vyřešíte bez jeho přičinění. Což se bohužel v praxi také často stává, pracovníci v pomáhajících profesích přebírají zodpovědnost za život svých klientů a následně to končí je-

jich syndromem vyhoření. Naštěstí nepatřím mezi takové pracovníky. Své klienty motivuji ke změně, ukazuji jim možné řešení, podávám jim pomocnou ruku, ale zbytek cesty je už na nich.

Jaké dovednosti by měl splňovat terénní pracovník?

Terénní pracovník by měl být komunikativní, empatický, asertivní, a především by měl umět pracovat s lidmi přímo v terénu, v domácnosti, kdy klientka vaří, její přítel hraje hry na mobilu, děti brečí a na dveře klepe sousedka, že chce trochu kávy. (směje se)

Máte nějaké plány do budoucna?

Nejsem ten typ člověka, co plánuje třeba pět let dopředu, jelikož věřím, že nakonec bude stejně všechno jinak. Ale rozhodně plánuji dokončit studium.

Co vás nyní nejvíce zaměstnává?

Zastihla jste mě během zkouškového období, tudíž nyní většinu času trávím přípravou na zkoušky.

Co byste poradil mladým lidem, kteří zvažují práci v sociální sféře?

Ať si to pořádně rozmyslí! (směje se) Spousta lidí se domnívá, že práce v sociální sféře je jednoduchá, pracovník pomůže potřebným a hotovo. Opak je pravdou, pracovník se často setkává s demotivovaným klientem, který si neuvědomuje své problémy a nechce převzít zodpovědnost za svůj život. Práce je to opravdu náročná a není pro všechny. Já jsem vždy věděl, cítil, že chci pracovat s lidmi, pomáhat potřebným. Ještě předtím, než jsem měl tuto práci, tak se na mě místní Ro-

mové obraceli, když potřebovali s něčím pomoci, např. sepsat odvolání na soud, žádost o byt apod. Nyní dělám téměř to samé, akorát za to dostávám peníze.

Jaké jsou důvody, proč některé romské rodiny neposílají děti do středních škol?

Důvodů je určitě více, za mě tedy nedostatek financí a bohužel i lhostejnost a nezájem některých rodičů.

Jakým způsobem ve vašem městě pracujete s rodinami a dětmi? Jaké programy máte?

Naše organizace, Centrum inkluze o.p.s., má dva předškolní kluby, které usilují o dosažení takového psychosociálního vývoje dětí, aby jim zajistil úspěšný start školní docházky. Dále pak máme Centrum pro rodinu, které se zaměřuje na rodiny, které jsou ohroženy pro jejich rizikové chování, rodiny, kde rodiče nezvládají své rodičovské kompetence, a to hlavně v oblasti vzdělávání a výchovy dětí. Já pak pracuji v Centru finanční a právní podpory a také realizujeme tranzitní programy, které se zaměřují na podporu dětí při přechodu ze základní na střední školu a komunitní práci.

Jak vás v práci a v životě ovlivnil Covid-19?

Covid-19 nás v práci ovlivnil do značné míry. Byli jsme nuceni omezit práci v terénu a nemohli jsme se setkávat s komunitou ve větším počtu, jak jsme byli zvyklí. Také se většina aktivit přenesla do online prostředí. Nyní se již pomalu vracíme do běžného provozu, z čehož máme velkou radost. A co se týče mého života, tak Covid-19 mě naštěstí moc neovlivnil, do hospody nechodím, rodinu mimo okres nemám a na cestování jsem neměl čas.

Jak podle vás vnímají Romové ve vašem městě nařízení vlády a následně očkování vakcínou?

Co se týče dodržování nařízení vlády, tak to je hodně individuální. Jsou Romové, kteří dodržují všechna nařízení, jsou Romové, kteří dodržují jen některá z nich a jsou i tací, kteří nedodržují vůbec nic. Avšak co se týče názorů na očkování, tak ten je téměř u všech stejný, tedy, že by se nenechali očkovat. Jejich rozhodnutí ovlivnila především víra v dezinformace na různých internetových stránkách.

Jaký na to máte vy osobně názor?

Přiznám se, že jsem byl k očkování zpočátku také skeptický, svůj názor jsem však přehodnotil a očkovat se nechám.

Chcete něco vzkázat našim čtenářům Romano hango?

Všem čtenářům bych rád popřál, aby byli spokojení a šťastní. A aby je neopouštěla víra v lepší zítřky.

Rozhovor vedla Veronika Kačová

“Mire klienten motivinav ko visariben, sikhavav lenge lacho drom, šegetinav lenge, alé baro koter ole dromestar ehin imar pre lende,”

phenel andro vakeriben Bc. Rostislav Šivák, savo imar trito berš kerel bufi sar terenno pracovníkos andro Centrum financí a právní podpory FAJTA andro Budišov nad Budišovkou. Kerđas avri oboris veřejná správa the sociální politika pre Slezsko univerzita andre Opava. Andre leskro volno časos pes sikhľol pro magistersko sikhadipen the dikhel rado o bašaviben.

Lačo dives, Rostó. Šaj amenge phenen, sar tumen dochudľan andre bufi sar terenno pracovníkos?
Pal e bufi mange vaj angle trin berš phendás e rjaditeľka andre neziskovo organizacija Centrum inkluzie o.p.s., kaj akor keravas dobrovolno bufi, konkretnes sikhavavas le čhavoren khatar čore familiji.

Kaj kerenas o kurzos pro terenno pracovníkos?

Andre bufi sar terenno pracovníkos mange nakampolas nisavo kurzos, ale so šaj phenav pal miro sikhadipen, ehin man bakalaris khatar oboris veřejná správa the sociální politika, savi sikhľuvavas pre Slezsko univerzita ke Opava. Akana man sikhľuvav pro magistersko oboris.

Keci berš kaľa bufi keren the andre savo foros?

Sar terenno pracovníkos kerav bufi trin berš andro Budišov nad Budišovkou. Ehin oda cikno foros, pašes o prindžarduno foros Vítkov.

So savoro keren andre kaľa bufi?

He te khatar OPZ projektos man mušinav te vičinel terenno pracovníkos, me kada lav nadikhav rado, vašoda hoj but manušege oda nič naphenel. O manuša peske predstavenin le manušes, savo kerel bufi andro terrennos, pre ulica, ale kada ehin savoro. Feder phenav o lav dluhovo poradcós, ehin oda feder. Som dluhovo poradcós, savo šegetinel le klientenge, he andro terrennos.

So ehin perdal tumende andre bufi nekphareder?

Nekphareder? Akanakes asik nič, birinav savoreha.

So dikhen rado pre kaľa bufi?

Bavinel man kada, hoj kaľa bufi nane jekhmодошно, furt man arakhav le neve klientenca, le neve problemenca. Bavinel man, hoj le manušege šaj šegetinav.

Leperen tumenge, save ehas perše berša andre bufi, the sar oda ehin akana?

Hi, pre kada leperav but lačhes. Kana džavas andre bufi, nič nadžanavas khatar svetos andro dluhi the sar olestar avri. Dži adaďives pal kada asav, sar mange dumina-vas, hoj oddlužení, insolvence the osobní bankrot ehin trin aver vjeci. Somas hem kisitimen, hoj man sa-

voro sikhľuvava, the te avava lačo pracovníkos, savo džanel le manušege te šegetinel, savo andr'amaro foros mek nahas. Paťav, hoj mange kada imar džal, the som palikerdo peskre dženenge andre bufi, save man but sikhade.

Save problemenca pal tumende phiren o manuša?

Nekbuter pal mande o manuša aven vaš kada, hoj len ehin kamišagos, ale nadžanen, sar les te rješinel. Pre sako klientos dikhav individualnes the kamav perdal leste te rakhel koda nekfeder drom avri andal leskro kamišagos. Miri bufi ehin te pisinel o žadosťi vaš o splatkovy kalendaris, te zaačhel pes proci elektronicko platebno rozkazis, te podel o navrhos pro povolení oddlužení, tiž vakerav le exekutoriha, le insolvenčne spravcoha, le právníkoha the aver.

Ehin le Romen zaujma pal kaľa bufi?

E zaujma ehin bari, vaj 90% mire klienta ehin Roma.

Prindžaren khatar tumaro them avre romane terenne pracovníken, ehin oda sigeder murša abo džuvľa?

Ajse romane terenne pracovníken naprindžarav, save bi kerenas rovnako bufi sar me. Ale k'amende andro Budišov ehin asistentos the asistentka andre prevencija kriminalita, save keren bufi nekbuter andro terrennos.

Pre save thana keren o terenno programos?

Amaro centrum del ambulantno, ale nekbuter terenno šegetipen, kana podporinas le klienten the phiras pal lende nekbuter andre lengre khera.

Savi ehin e situacija andre tumaro foros andro bešiben, buťa, kultura?

Tromav mange te phenel, hoj e situacija k'amende, andro Budišov nad Budišovkou, avela avka sar andro aver fora. So šaj phenav pal o khera, o Roma bešen nekbuter andro foreskre khera, kaj nič nane, aňi o bova. Šanca pre kada, kaj te chudel romaňi familija kher pre „lači adresa“, ehin cikňi. Palis amen kadaj ehin duj sukromne ubitovni, save o foros kamel te cinel, hoj pes odmentinel le cudze Romen, save aven. So šaj phenav pal o buťa, o Roma keren bufi andro technicke službi, andro fabriki the andro foroskre veša, the tiž but džene keren bufi pro kales. O foros jekhetane le střediskoha volného času del kulturno chasňaripen perdal peskre džene, tiž korkore o Roma keren feder le foroskri kultura, ehin oda andre komunitno bufi, savi andr'amaro foros kerel avri amari organizacija.

So keren, te nasan andre bufi, save tumen ehin zaujmi?

Nekbuter časos kerav bufi, abo man sikhľuvav andre škola, ta miro volno časos dav avri la familijake the kamaratenge. The mire zaujmi? O bašaviben, leha ušťav he zasovav.

Sar phari ehin kaľa bufi pre psychika?

Paťav, hoj bi miri bufi avelas phari perdal varesave džene, nekbuter te bi kerenas bufi le demotivimeno- ha klientoha, savo peske duminel, hoj prelena leskri zodpovednosť vaš leskro dživipen, leskre keribena the leskri situacija, the kerena la avri korkore bije leskri bufi. Varekana pes oda zijand andre amari bufi ačhol, o pracovníka pre peste prelen e zodpovednosť vaš lengere klientengero dživipen, the palis hine kalestar zničimen. Hin mange bacht, hoj naperav maškar kajse pracovníka. Mire klienten motivinav ko visaripen, sikhavav lenge lačo drom, šegetinav lenge, ale baro koter ole dromestar ehin imar pre lende.

So bi majinlas te džanel o terenno pracovníkos?

O terenno pracovníkos bi majinlas te džanel te del duma, te avel empaticko, asertivno the nekbuter bi majinlas te džanel te kerel bufi le manušenca mindar andro terrennos, andro khera, kaj e klientka tavel, lakro pirano bavinel hri pro telefonos, o čhavore roven, pro vudar drukinel e susedka, hoj kamel čeporo kava. (asal)

Save plani tumen ehin andro tajsaskero?

Nasom koda dženo, so bi plaňinlas vaj pandž berš dureder, vašoda hoj paťav, hoj palis avela sa aver. Ale bizo plaňinav te dokerel e škola.

So akanak nekbuter keren?

Pisindan mange andro d'ivesa, kana man sikhľuvav, ta akanak nekbuter časos man pripravinav pro zkuški.

So bi phenenas le terne dženenenge, save bi kamenas te kerel bufi andre socijalno sfera?

Te peske oda lačhes rozginen! (asal) Pherdo manuša peske duminen, hoj e bufi andre socijalno sfera ehin loki, o pracovníkos šegetinla koleske, kaske kampol, the ehin hotovo. O visaripen ehin čačipen, o pracovníkos pes buter arakhel le demotivimeno- ha manušeha, savo peske nalel andre godi peskre problemi the nakamel te prelel zodpovednosť vaš peskro dživipen. E bufi ehin čačes phari the nane perdal sakoneske. Me furt džanavas, čujinavas, hoj kamav te kerel bufi le manušenca, te šegetinel le manušege, savenge kampol. Mek akor, sar man nahas kaľa bufi, ta pal mande phirenas o Roma, te vareso lenge kampolas, te pisinel odvo-

laňi pro sudos, žadosťa pro kher the aver. Akanak oda furt kerav, ča vaš kada chudav love.

Soske varesave romane familiji nabičhaven peskre čhaven pro stredne školi?

O duvoda ehin bizo buter, pal mande oda ehin, hoj len ehin čepo love, the zijand he varesave dajenge the dadenge ehin jekh, so lengere čhave keren.

Sar keren bufi le familijenca the čhavorenca andre tumaro foros? Save programi tumen ehin?

Amara organizacija Centrum inkluzie o.p.s. ehin duj předškolní klubi, save kamen te šegetinel le čhavorenge andre lengro vyvojis kavka, hoj lenge te zachudel bachtalo štarťos andre škola. Palis amen ehin Centrum pro rodinu, kaj šegetinas le familijenge, save ohrožinel lengro rizikovo likeriben, kaj o daja the dada nabirinen peskro likeriben, nekbuter andre oblašťa sikhadipen the avrilikeriben le čhavorenge. Me palis kerav bufi andro Centrum financí a právní podpory, the tiž keras avri tranzitne programi, save šegetinen le čhavenge, sar džana khatar zakladno škola pre stredno škola, the komunitno bufi.

Sar pre tumende andre bufi the andro dživipen dopejlas o Covid-19?

O Covid-19 pre amende andre bufi dopejlas calkom but. Mušindam te preačhuvel te phirel maškar o familiji, the našti peha samas buter-

džene, kavka, sar samas sikhade. Tiž pes pherdo aktiviti kerenas online. Akanak pes polokes kerel pale kavka, sar ehas, sam kalestar but rado. The so šaj phenav pal miro dživipen, ta o Covid-19 pre mande but nadopelas, andre karčma naphirav, e familija man nane dur khatar okresis, the te phirel dromenca man nahas časos.

Sar pal tumende likerem o Roma andre tumaro foros o zaphendipena khatar vlada, the o štepišagos la vakcinaha?

Te džal pal o likeriben, so phenel e vlada, ta oda ehin všelijak. Ehin Roma, save likerem savore zaphendipena, ehin Roma, save likerem ča varesave lendar, the hin he kajse, save nalikerem vobec nič. Kajča so pes phenel pal o štepišagos, ta ehin maj perdal savore rovnako, kajso, hoj bi pes namukhenas te štepinel. Lengro rozgiňipen kerđas kada, hoj paťan andro dezinformaciji, so hine pre pherdo internetove stranki.

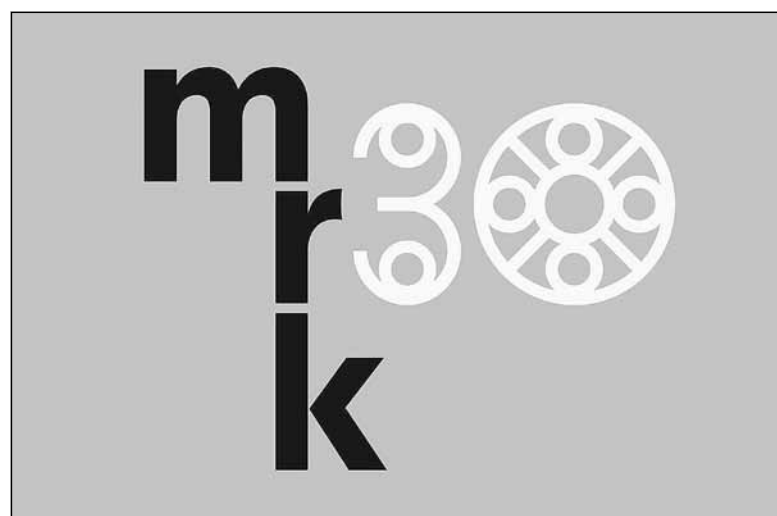
So pre kada phenen tumen?

Phenav čačipen, hoj peršes andro štepišagos napaťavas, ale palis mange rozgindom, the te štepinel man dava.

Kamen vareso te phenel le dženenenge, so ginen Romano hangos?

Savore dženenenge, so ginen, bi rado vinšinavas, hoj te aven spokojne the bachtale. The hoj len te namukhel o paťaviben andro feder d'ivesa.

Phučelas e Veronika Kačová

**Hodonín u Kunštátu.
Památník holokaustu
Romů a Sintů na Moravě**

Léto v památníku

15|5–31|10
Maluj, co vidíš | Kresby Helgy Weisssově-Hoškové

15|7 – 17.00
Vernisáž expozice **Tábor Hodonín u Kunštátu:
Průsečík tragických osudů 1940–1950.
Střední Evropa**

24|7 – 19.00
Iva Bittová | Koncert
Předprodej vstupenek na eshop-rommuz.cz

18|8 – 11.00
Pietní shromáždění

mrk muzeum romské kultury

rommuz.cz

MINISTERSTVO KULTURY

PAMÁTNÍK TEREZIN

Fotografie Claude a Marie-José Carret

mrk muzeum romské kultury

Otisk cest

7 | 4 | 2021 — 31 | 12 | 2022

MINISTERSTVO KULTURY

B | R | N | O |

Ceník inzerce

celá strana 5 000 Kč (rozměr 26×40)
1/2 strany 3 500 Kč (rozměr 26×20 nebo 40×13)
1/4 strany 1 500 Kč (rozměr 13×20)
menší formát – 7 Kč/cm²
Sleva při opakované inzerci na druhé a další vydání 25%
žádosti o inzerci na: holomkova@srm.cz

Předplatné Romano hangos

příjmení, jméno:
název organizace:
adresa, PSČ:
e-mail: telefon:
počet objednaných výtisků:

způsob platby: ☐ hotově ☐ složenkou
☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol:
☐ bankovním převodem na fakturu

vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Bratislavská 65a, Brno 602 00. Fio banka, číslo účtu: 2300661977/2010

cena předplatného pro rok 2021 je 320 Kč

Vydávání Romano hangos podporuje Ministerstvo kultury České republiky

mrk 30 let muzea romské kultury

rommuz.cz

Adresa redakce Romano hangos a Společenství Romů na Moravě

Bratislavská 65a, Brno 602 00
tel.: 545 246 673 www.srm.cz
číslo účtu: 27-488570217/0100

Romano hangos / Romský hlas. Vychází s podporou Ministerstva kultury, Jihomoravského kraje a Statutárního města Brna.
Vydává Společenství Romů na Moravě. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod č. E 8154.

Redakce: Sabir Agalarov (šéfredaktor) romanohangos@gmail.com; Alica Heráková, Tomáš Ščuka. Grafická úprava a sazba: Radim Šašinka.
Redakční rada: Roman Čonka, Prešov; Alica Heráková, Brno; Drahomír Radek Horváth, Děčín; Ivona Parčiová, Brno; Barbora Antonová, Brno; Margita Racová, Brno.
Adresa redakce: Bratislavská 65a, 602 00 Brno, tel.: 545 246 673, e-mail: romanohangos@gmail.com, Elektronická verze: www.srm.cz.
IČO vydavatele: 44015178. Bankovní spojení: Fio banka, číslo účtu: 2300661977/2010. Tiskne: Samab press group, a.s, Cyrillská, Brno. Rozšiřuje: Kongrestakt Brno.